

BANK SPÓŁDZIELCZY W USTRONIU

**Informacje podlegające ujawnieniom zgodnie z Polityką
informacyjną dotyczącą adekwatności kapitałowej
w Banku Spółdzielczym w Ustroniu
na dzień 31.12.2018r.**

Ustroń, dnia 10.07.2019 r.

Spis treści

I. informacje ogólne	3
1. Informacje ogólne o Banku	3
2. Podstawa sporządzania informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej	5
II. Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami	5
1. Proces zarządzania ryzykami	5
2. Opis procesów zarządzania ryzykami	7
3. Przyjęte przez Bank rozwiązania organizacyjnie w procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym informacje na temat uprawnień i statusu poszczególnych komórek organizacyjnych lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie	14
III Opis struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania ryzykami	
IV Adekwatność kapitałowa	16
1. Podstawowe informacje na temat funduszy własnych Banku	17
2. Opis metod wyliczania wymogów kapitałowych na poszczególne ryzyka	17
3. Kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy ekspozycji	18
4. Kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego	20
5. Stopad zwrotu aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej	20
V Ryzyko kredytowe	20
1. Definicja należności przeterminowanych i zagrożonych stosowane do celów Rachunkowości	21
2. Opis metod przyjętych do ustalania korekt wartości rezerw, w tym rezerw Na ryzyko ogólne	21
3. Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wartości bilansowej (netto)	22
4. Średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy	23
5. Struktura branżowa oraz produktowa ekspozycji	23
6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji	25
7. Wartość ekspozycji zagrożonych, kwoty korekt wartości, rezerw oraz odsetek	25
8. Redukcja ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody standardowej	26
VI Ryzyko stopy procentowej	30
1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej – opis charakteru ryzyka stopy Procentowej	30
2. Wzrost/spadek dochodu, obliczony zgodnie ze stosowaną metodą pomiaru Ryzyka stopy procentowej	31
VII Ryzyko płynności	31
VIII Informacje dotyczące polityki i praktyk Banku w zakresie wynagrodzeń Pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka	35
1. zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	35
2. zbiorcze informacje dotyczące wysokości wynagrodzeń, w tym wynagrodzeń Osób zajmujących stanowiska kierownicze	37
IX Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	37
1. Informacje o startach brutto z tytułu ryzyka operacyjnego	38
2. Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych	39
X Informacja w zakresie dźwigni finansowej	39
XI Informacja dotycząca bufora antycyklicznego	40
XII Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Ustroniu wymogów określonych w art.22aa ustawy Prawa Bankowego	40
XIII System kontroli wewnętrznej	43

I. Informacje ogólne

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Ustroniu prowadzi swoją działalność od 13 lutego 1926 roku. Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000114918. Jednostce nadano numer statystyczny REGON: 000496426 oraz NIP: 548-007-78-95.

Bank jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2018r., poz. 613), Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r., poz. 2187, z późn. zm.), Ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1285), innych ustaw oraz na podstawie Statutu Banku.

Bank Spółdzielczy w Ustroniu jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. Siedziba Banku mieści się w Ustroniu przy ul. Daszyńskiego 10a. Bank działa na terenie województwa śląskiego. Od 31.12.2015 roku Bank Spółdzielczy w Ustroniu jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81. Swoją działalność prowadzi na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.

Bank prowadzi działalność w ramach struktury organizacyjnej :

- Centrala Banku w Ustroniu,
- Oddział w Ustroniu,
- Oddział w Wiśle,
- Oddział w Istebnej,
- Punkty Obsługi Klienta w Jaworzynce i Koniakowie.

Organami Banku są:

- 1) Zebranie Przedstawicieli,
- 2) Rada Nadzorcza,
- 3) Zarząd.

Skład Rady Nadzorczej wg stanu na 31.12.2018r.:

- 1) Zbigniew Stańko – Przewodniczący,
- 2) Jan Kubień – Wiceprzewodniczący,
- 3) Karol Wądolny – Sekretarz,
- 4) Jerzy Śliwka,
- 5) Jan Drózd,
- 6) Władysław Hławiczka,
- 7) Artur Szmek.

Skład Zarządu wg stanu na 31.12.2018r.:

- 1) Halina Fober – Prezes Zarządu,
- 2) Czesław Nowak – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Maria Kidoń – Członek Zarządu.

Przedmiotem działania Banku Spółdzielczego w Ustroniu są następujące czynności bankowe:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na każde żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych,
- 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 6) udzielanie pożyczek pieniężnych,
- 7) operacje czekowe i wekslowe,
- 8) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 9) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 10) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 11) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 12) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 13) pośredniczenie w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym. Przekazy pieniężne dokonywane są za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

Bank na dzień 31.12.2018 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

2. Podstawa sporządzenia informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej

Niniejsza informacja została sporządzona zgodnie z zasadami określonymi w :

- a. Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, z dnia 26 czerwca 2013r. w prawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- b. Rozporządzeniu wykonawczym Komisji 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji;
- c. Rekomendacji P- Komisji Nadzoru Finansowego;
- d. Ustawie Prawo bankowe;
- e. Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych Uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego;
- f. Statucie Banku Spółdzielczego w Ustroniu;
- g. Polityce informacyjnej Banku Spółdzielczego w Ustroniu.

2) Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami .

1. Proces zarządzania ryzykami.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, komórki organizacyjne oraz pracownicy. W procesie zarządzania ryzykiem strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- **identyfikacja** ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- **pomiar** ryzyka zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku,

- **zarządzanie** ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących
 - akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu zaleceń, tworzeniu
 - procedur i narzędzi wspomagających,
- **limitowanie** ryzyka, poprzez ustalenie akceptowalnej wielkości narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka,
- **monitorowanie** polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu
 - przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- **raportowanie** obejmujące cykliczne informowanie kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach. Bank wdraża i utrzymuje system informacji zarządczej zapewniający otrzymywanie przez Radę Nadzorczą, Zarząd, a także odpowiednie jednostki i komórki organizacyjne aktualnej informacji o zidentyfikowanym ryzyku w obecnej lub przyszłej działalności Banku, charakterze, skali i złożoności ryzyka oraz działaniach podejmowanych w ramach zarządzania tym ryzykiem.
- **Opis przepływu informacji na temat ryzyka** – W Banku obowiązuje Instrukcja sporządzania informacji zarządczej, która reguluje przepływ informacji. Ponadto definiuje ona częstotliwość informacji, ich zakres, odbiorców, terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej objęte są wszystkie ryzyka uznawane za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Bank określił cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Ustroniu”.

Identyfikacja i pomiar ryzyka odbywa się na podstawie analizy zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych, określających występowanie ryzyka, generowania systemowych raportów, udostępniania ich komórkom odpowiedzialnym za weryfikację danych oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy.

Bank w celu dywersyfikacji ryzyka wprowadził wewnętrzne limity na poszczególne rodzaje ryzyka.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej odgrywający ważną rolę w bezpieczeństwie działania Banku, stanowiący istotny element zarządzania ryzykiem.

2. Opis procesów zarządzania ryzykami.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- ryzykiem rezydualnym,
- ryzykiem inwestycji finansowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- 1) identyfikacja czynników ryzyka kredytowego,
- 2) ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- 3) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- 4) wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- 5) zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- 6) zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie - zgodnie z zapisami Rekomendacji S,
- 7) zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T,
- 8) weryfikacja przyjętych procedur,
- 9) testy warunków skrajnych,
- 10) kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów, w tym także na ocenie przywrócenia zdolności kredytowej w przypadku udzielenia kredytu dla podmiotu nie posiadającego zdolności kredytowej,

- 2) Wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych,
- 3) Prawidłowym zabezpieczeniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów,
- 4) Bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania,
- 5) Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych,
- 6) Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
- 7) Kontroli działalności kredytowej,
- 8) Rozdzieleniu funkcji budowy metod oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej. Za budowę metod oceny zdolności kredytowej odpowiada Stanowisko ds. analiz kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- a. Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji),
- b. Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, Monitorowanie rynku podstawowych zabezpieczeń przyjmowanych przez Bank tj. rynku nieruchomości,
- c. Analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego,
- d. Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- e. Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - i. organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - ii. rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wdrożenie zasady, że ocenę ryzyka przeprowadza Zarząd lub jego pełnomocnicy z wykorzystaniem dokumentacji opracowanej przez pracownika obsługi klienta, w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd regulacje,
 - iii. nadzór nad ryzykami sprawuje Prezes Zarządu,
 - iv. przydzieleniu nadzoru nad wdrażaniem Polityki kredytowej, Polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Wiceprezesowi Zarządu,
 - v. prawidłowym przepływie informacji,
 - vi. odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,

- vii. nadzorze nad działalnością kredytową,
- viii. organizacji odpowiedniego systemu kontroli i audytu.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, oprócz Rady Nadzorczej i Zarządu Banku, główną rolę pełnią Stanowisko ds. analiz kredytowych, Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykami i Analiz, Audyt Wewnętrzny a także wszyscy pracownicy, uczestniczący w procesie kredytowania.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grup klientów, produktów, branż oraz zabezpieczeń.

Na dzień 31.12.2018 r. w strukturze branżowej największy udział miał handel hurtowy i detaliczny, który stanowił 91,38% Funduszy własnych.

W strukturze przyjętych form zabezpieczeń największy udział miał weksel własny, który stanowił 211,33% funduszy własnych.

Natomiast w koncentracji w jednorodny instrument finansowy największy udział miały kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności do 10 lat, które stanowiły 118,89% funduszy własnych.

Na dzień 31.12.2018r. nie utworzono dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań. Nie wystąpiło także ryzyko koncentracji geograficznej, ponieważ obszar działania Banku jest ściśle określony w Statucie i jest traktowany jako jeden region geograficzny.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie był znacząco zaangażowany w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, ponieważ wartość tych ekspozycji nie przekraczała 2% wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dla całego sektora bankowego w Polsce.

Z finansowaniem przez Bank ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie związane jest ryzyko kredytowe dotyczące m.in.:

- 1) nadmiernego zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie;
- 2) spadku cen nieruchomości;
- 3) spadku jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) nagłych i nieoczekiwanych zmian rynkowych stóp procentowych;

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, która obejmuje:

- 1) określenie poziomu ryzyka kredytowego Banku w zakresie tych ekspozycji;
- 2) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń;
- 3) analizę wpływu zmian stóp procentowych na ryzyko transakcji kredytowej;
- 4) analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku;
- 5) ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku;
- 6) wyznaczenie i monitorowanie maksymalnego poziomu wskaźnika LtV;
- 7) wyznaczenie i monitorowanie poziomu wskaźnika DtI.

W pomiarze ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) specyfikę produktową tych ekspozycji;
- 2) profil ekspozycji na ryzyko, uwzględniający cel kredytowania i charakterystykę kredytobiorców;
- 3) poziom łącznego zaangażowania klienta w Banku;
- 4) „wiek” ekspozycji;
- 5) stosowane zabezpieczenia i ich wartość;
- 6) informacje o zachowaniu kredytobiorców;
- 7) potencjalną wartość straty wynikającej z niedotrzymania warunków umowy kredytu;
- 8) istotność wpływu sytuacji finansowej dłużnika na wartość rynkową nieruchomości;

- 9) informacje o ekspozycjach kredytowych, których jakość zaczyna się pogarszać;
- 10) poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę, informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku oraz Instrukcję oceny i monitorowania wartości nieruchomości w Banku Spółdzielczym w Ustroniu, z wykorzystaniem między innymi bazy danych o nieruchomościach, zawartej w Systemie Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON).

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Detaliczna ekspozycja kredytowa – ekspozycja kredytowa udzielona osobie fizycznej na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem:

- 1) kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- 2) kredytów zabezpieczonych kaucją pieniężną (w rozumieniu art. 102 Prawa bankowego) złożoną przez Klienta w Banku,
- 3) kredytów na zakup papierów wartościowych,
- 4) kredytów, których źródłem spłaty są wyłącznie przychody z tytułu zbycia papierów wartościowych;

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych to proces identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontrolowania oraz eliminowania lub minimalizowania tego ryzyka, obejmujący w szczególności:

- 1) zarządzanie tj. organizację systemu zarządzania ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) kontrolę ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) identyfikację, pomiar i akceptację ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) zabezpieczenie detalicznych ekspozycji kredytowych,

- 5) raportowanie,
- 6) relacje z klientami detalicznymi,
- 7) kontrolę wewnętrzną,
- 8) testy warunków skrajnych.

Komórką organizacyjną odpowiedzialną za monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku jest Stanowisko d/s zarządzania ryzykami i analiz.

Podstawowymi celami monitorowania portfela detalicznych ekspozycji kredytowych Banku jest:

- 1) zapewnienie zgodności rozwoju portfela ze strategią Banku;
- 2) identyfikacja poziomu ryzyka związanego z portfelem tych ekspozycji w relacji do założonego apetytu na ryzyko;
- 3) identyfikacja ekspozycji dotkniętych utratą wartości (zagrożonych) dla tworzenia odpisów (rezerw) na pokrycie strat;
- 4) adekwatność poziomu odpisów (rezerw) do jakości ekspozycji kredytowych, mierzonej poziomem straty z tytułu utraty wartości;
- 5) identyfikacja słabych stron w zakresie procesu zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w celu podjęcia działań naprawczych.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, w tym detalicznych ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości Bank stosuje limity wewnętrzne, określające oczekiwaną strukturę portfela tych ekspozycji, zapewniającą jego dywersyfikację oraz określa maksymalne wartości wskaźnika detalicznych ekspozycji kredytowych obsługiwanych z opóźnieniami.

Bank identyfikuje oraz monitoruje ryzyko kredytowe detalicznych ekspozycji kredytowych z tytułu koncentracji Banku:

- 1) wobec tego samego produktu;
- 2) związanej z długością okresu umowy;
- 3) wartości wskaźnika detalicznych ekspozycji kredytowych obsługiwanych z opóźnieniami.

Identyfikacja, pomiar i akceptacja ryzyka z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych obejmuje:

- 1) proces akceptacji ryzyka transakcji, który zapewnia obiektywną ocenę bieżącej i przyszłej zdolności kredytowej klientów detalicznych do spłaty zobowiązania oraz ocenę wiarygodności kredytowej osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej;
- 2) określenie minimalnego poziomu wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych klientów detalicznych w stosunku do ich dochodów;
- 3) uwzględnianie w analizie kredytowej wszystkich elementów mających wpływ na zdolność kredytową osób zobowiązanych do spłaty;
- 4) ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej wszystkich osób zobowiązanych do spłaty zobowiązania;
- 5) zakres wymaganej dokumentacji klienta detalicznego niezbędnej do pełnej oceny ryzyka związanego ze spłatą zadłużenia;
- 6) korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych w celu weryfikacji poziomu zadłużenia klientów detalicznych i historii spłat;
- 7) zakres stosowania, sposób wykorzystania oraz interpretowania wyników uzyskanych przy pomocy narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej.

Bank *nie posiada znaczącego* zaangażowania z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych, ponieważ udział portfela detalicznych ekspozycji kredytowych nie przekracza 2% wartości detalicznych ekspozycji kredytowych dla całego sektora bankowego.

Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej skuteczne niż oczekiwano.

Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W Banku stosowane są techniki ograniczania ryzyka kredytowego tj.:

- 1) Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2015r. poz. 2066), zwanego

dalej Rozporządzeniem. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją „Prawne formy zabezpieczenia wierzytelności”

2) Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia UE.

a) Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

3) Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem UE

W celu ograniczania występowania ryzyka rezydualnego w Banku prowadzony jest systematyczny monitoring skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych.

Zrządzanie ryzykiem inwestycji finansowych

Podstawowe instrumenty finansowe, w które angażował się Bank w 2018 roku to:

- 1) lokaty międzybankowe,
- 2) papiery wartościowe Skarbu Państwa (bony pieniężne),
- 3) akcje Banku BPS S.A.

Wartość zrealizowanego zysku od sektora finansowego (lokaty międzybankowe) za 2018r wynosiła 278 tys. zł., natomiast od pozostałych instrumentów finansowych (bony + obligacje) wynosiła 134 tys. zł.

Na dzień 31.12.2018r. zaangażowanie Banku w instrumenty finansowe przedstawiała się następująco:

- lokaty międzybankowe	- 12.803.972,35 zł (wszystkie typu O/N)
- bony pieniężne	- 11.180.000,00 zł

3) Przyjęte przez Bank rozwiązania organizacyjne w procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym informacje na temat uprawnień i statusu poszczególnych komórek organizacyjnych lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

W procesie zarządzania ryzykami w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne :

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,

- 3) Komórka monitorująca ryzyko (Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz),
- 4) Audyt wewnętrzny,
- 5) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
- 6) Pozostali pracownicy Banku.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii zarządzania ryzykami w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza zatwierdza Strategię działania, plany ekonomiczno-finansowe, w których wyznaczono ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko). Rada Nadzorcza zatwierdza akceptowalny poziom ryzyka.
2. **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi ryzykami, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz jeśli to konieczne- dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
3. **Komórka monitorująca ryzyko** (Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz) monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
4. **Audyt wewnętrzny** jest wykonywany zgodnie z Regulaminem kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Ustroniu- w praktyce przeprowadzany jest przez pracowników audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. **Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej** odpowiada za ocenę ryzyka braku zgodności w zakresie przyjętych w Banku regulacji wewnętrznych oraz przeprowadzanie kontroli pionowych.
6. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

3) Adekwatność kapitałowa.

1. Podstawowe informacje na temat funduszy własnych Banku

Rozporządzenie CRR 575/2013 zmieniło dotychczasową strukturę funduszy własnych banku wynikającą z art. 127 Ustawy Prawo bankowe. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 oraz zgodnie z wymogami Rozporządzenia wykonawczego Komisji UE nr 1423/2013, stanowiącego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013. W związku z powyższymi przepisami na fundusze własne składają się :

- Kapitał TIER 1, składający się z kapitałów podstawowych TIER 1, obejmujących m.in. fundusz zasobowy, fundusz ogólnego ryzyka bankowego, fundusz udziałowy i z kapitałów dodatkowych TIER 1, obejmujących wyemitowane obligacje – Bank nie posiada tego składnika;
- Kapitał TIER 2, obejmujący m.in. pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia 575/2013 oraz kwotę rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego (do wysokości limitu 1,25% RWA) – aktualnie bank nie posiada składników możliwych do zaliczania do Kapitału TIER 2.

Niektóre pozycje funduszy własnych podlegają pomniejszeniom z tytułu amortyzacji. Dotyczy to funduszu udziałowego, pożyczki podporządkowanej, funduszu z aktualizacji wyceny oraz obligacji.

Na dzień 31.12.2018r. fundusze własne Banku wynosiły 6.179.689,28

Poniżej przedstawiono tabelę zawierającą strukturę i wielkość funduszy własnych na dzień 31.12.2018r.

l.p.	Składniki funduszy	Wartość funduszy	Udział % w f. wł.
1.	Fundusze podstawowe (TIER 1)	6.179.689,28	100%
1 a	w tym: fundusz zapasowy	6.108.924,03	98,85%
1 b	fundusz udziałowy	129.030,00	2,09%
1 c	wartości niematerialne i prawne	-80.044,65	-1,30%
1 d	udziały nie w pełni opłacone	- 5.051,55	-0,08
1 e	należne wpłaty do funduszu udziałowego	- 1.918,45	-0,03
	udziały wpłacone w 2014r.	-510,00	- 0,01
1 f	amortyzacja funduszu udziałowego	0	0,00

1 g	fundusz z aktualizacji wyceny	29.259,90	0,47%
1 h	strata	0	0
1 i	20% funduszu z aktualizacji wyceny	0	0
2.	Fundusz uzupełniający (TIER 2)	0	0
3.	Uznany łączny kapitał (TIER 1 + TIER 2)	6.179.689,28	100%

2. Opis metody wyliczania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyk.

Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane na podstawie Rozporządzenia UE obejmują:

- 1) Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, wyliczany metodą standardową;
- 2) Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe;
- 3) Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym (o ile Bank nie pomniejsza funduszy własnych z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym);
- 4) Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego – obliczany metodą bazowego wskaźnika;
- 5) Wymóg z tytułu przekroczenia limitów dużych ekspozycji w portfelu handlowym.

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie UE:

- 1) Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności.
- 2) Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
 - a. ryzyka przeszacowania
 - b. ryzyka bazowego
- 3) Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych zaangażowań, na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.
- 4) Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego.

- 5) W procesie szacowania wymogów dodatkowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

2. Kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy ekspozycji

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z Rozporządzenie 1423/2013 UE liczony jest jako iloczyn łącznej ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz wagi 8%.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy ekspozycji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1

(w tys. zł)

Lp.	Wymóg kapitałowy z tytułu	Kwota ekspozycji	Wartość ekspozycji ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
1.	Ryzyka kredytowego	82.539	34.804	2.784
a)	Aktywa – waga ryzyka 0%	36.710	0	0
b)	Aktywa – waga ryzyka 20%	5.660	1.390	111
c)	Aktywa – waga ryzyka 50%	0	0	0
d)	Aktywa – waga ryzyka 75%	17.608	13.206	1.056
e)	Aktywa – waga ryzyka 100% z zastosowaniem współczynnika wsparcia 0,7619	10.498	7.998	640
f)	Aktywa–waga ryzyka 100%	11.700	11.700	936
g)	Aktywa– waga ryzyka150%	9	14	1
h)	Aktywa- waga ryzyka 250%	96	241	19
i)	Pozabilans-waga ryzyka 20%	1.289	258	21
j)	Pozabilans- waga ryzyka 50%	0	0	0

2.	Przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań w portfelu handlowym	0	0	0
3.	Przekroczenia progów koncentracji kapitałowej	0	0	0
4.	Ryzyka walutowego	0	0	0
5.	Ryzyka operacyjnego	0	0	469
6.	Ryzyka płynności	0	0	0
7.	Ryzyko stopy procentowej			0
8.	Ryzyko koncentracji			
	Ryzyko kapitałowe(reputacji)			
9.	Ryzyka wyniku finansowego	0	0	322
10.	Wymóg kapitałowy razem	0	0	3.575
11.	Fundusze własne	0	0	6.180
12.	Współczynnik kapitałowy	0	0	15,20%

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji, co stanowi wymóg kapitałowy dla poszczególnych ekspozycji.

Tabela 2

(w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych	86
3.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	533
4.	Ekspozycje detaliczne	1.056
5.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0
6.	Ekspozycje przeterminowane	0
7.	Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców	673
8.	Ekspozycje wobec banków powyżej 3 miesięcy	0
9.	Aktywa trwałe	350
10.	Gotówka	0

11.	Środki pieniężne w drodze	4
12.	Akcje i udziały	46
13.	Rezerwa obowiązkowa	0
14.	Ekspozycje pozabilansowe	21
15.	Inne ekspozycje	19
	RAZEM wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	2.784

3. Kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika bazowego.

Na dzień 31.12.2018 r. wymóg kapitałowy wyliczony w/w metodą na ryzyko operacyjne wynosił 469 tys. zł.

Bank Spółdzielczy w Ustroniu podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

4. Stopa zwrotu aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej.

ROA- zyskowość majątku ogółem = zysk netto/aktywa ogółem

$$ROA = (517.559,60/82.539.445,50) \times 100 = 0,62\%$$

4) Ryzyko kredytowe

1. Definicja należności przeterminowanych i zagrożonych stosowane do celów rachunkowości.

Ekspozycje przeterminowane rozumiane są jako należności, których przeterminowanie przekracza 90 dni a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 zł a w przypadku pozostałych klas ekspozycji kwota przekracza 3.000,00 zł. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone, zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia

rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2015r. poz. 2066).

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Przeглядów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonywał zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 r.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii „pod obserwacją”
- grupy „zagrożone” – w tym kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

2. Opis metod przyjętych do ustalania korekt wartości rezerw, w tym rezerw na ryzyko ogólne

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Przeглядów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji. Bank tworzy rezerwy celowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. i koryguje ich wartość, uwzględniając efektywną stopę procentową. Równocześnie pomniejsza podstawę tworzenia rezerw celowych o zabezpieczenia zgodnie z w/w Rozporządzeniem.

Wartość rezerw celowych na należności bilansowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3

(w tys. zł)

Rezerwy celowe	Stan na 31.12.2017r.	Stan na 31.12.2018r.
Na należności „Normalne”	90	97
„Pod obserwacją”	0	8
„Poniżej standardu”	43	0

„Wątpliwe”	8	0
„Stracone”	89	70
Razem:	230	175

3. Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wartości bilansowej (netto)

Należności sektora niefinansowego i budżetowego z podziałem na normalne i zagrożone oraz uwzględniające kwoty nominalne, kwoty korekt wartości, rezerw i należnych odsetek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4

(w tys. zł)

Rodzaj kredytu	Kwota nominalna	Korekta wartości	rezerwa	odsetki	Wartość netto
Należności normalne	33.755	334	97	51	33.375
Pod obserwacją	1.423	17	8	3	1.401
Należności nieregularne	43	0	70	27	0
Poniżej standardu	0	0	0	0	0
wątpliwe	0	0	0	0	0
stracone	43	0	70	27	0
Należności od sektora budżetowego	5.375	0	0	8	5.383
Ogółem kredyty	40.596	351	175	89	40.159

4. Średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych-rezerwa, odsetki, ESP) na dzień 31.12.2018 r. oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018. w podziale na klasy, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5

(w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018r.	Średnia kwota ekspozycji
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków	11.179	8.858
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych	5.383	6.845
3.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	17.164	15.368
4.	Ekspozycje detaliczne	17.608	17.123
5.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0	0
6.	Ekspozycje przeterminowane	0	0
7.	Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków	20.044	19.342
8.	Ekspozycje wobec banków powyżej 3 m-cy	0	0
9.	Aktywa trwałe	4.371	4.424
10.	Gotówka	5.408	4.109
11.	Środki pieniężne w drodze	277	82
12.	Akcje i udziały	574	574
13.	Rezerwa obowiązkowa	0	0
14.	Ekspozycje pozabilansowe (niewykorzystane zobowiązania kredytowe)	1.289	2.167
15.	Inne ekspozycje	531	519
	RAZEM pozycje bilansowe	82.539	78.301

5. Struktura branżowa oraz produktowa ekspozycji

Tabela 6

(w tys. zł)

Lp.	Rodzaj PKD (branże)	wartość
1.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	152
2.	Przetwórstwo przemysłowe	1.993
3.	Budownictwo	2.253
4.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych , wyluczając motocykle	5.647
5.	Transport i gospodarka magazynowa	1.280
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	496

7.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	24
8.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3.132
9.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	50
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	546
11.	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	5.375
12.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	953
13.	Edukacja	600
	Razem: wartości ujęto łącznie z pozabilansem	22.501

W tabeli przedstawiono tylko te branże, które występowały w Banku na dzień 31.12.2018 r.

Tabela 7

(w tys. zł)

Lp.	Rodzaj instrumentu finansowego (produktu)	wartość
1.	Kredyty obrotowe i kredytowe linie hipoteczne	5.393
2.	Kredyty w rachunku bieżącym	2.314
3.	Kredyty/debety w ROR	186
4.	Kredyty w rachunku karty kredytowej	0
5.	Kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności do 10 lat	7.347
6.	Kredyty inwestycyjne o terminie zapadalności powyżej 10 lat	7.616
7.	Kredyty sezonowe i gotówkowe	6.421
8.	Kredyty mieszkaniowe „Mój Dom”	6.704
9.	Uniwersalne kredyty hipoteczne	4.615
10.	Kredyty na zakup kolektorów słonecznych	1
11.	Kredyty konsolidacyjne	0
12.	Pozostałe nieaktywne produkty kredytowe	0
	RAZEM:	40.597

W tabeli przedstawiono rodzaje instrumentów finansowych, które występowały w Banku na dzień 31.12.2018 r.

6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji według wartości bilansowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8

(w tys. zł)

Lp.	Klasy ekspozycji występujące w Banku na dzień 31.12.2018 r.	Zapadalność do 1 roku	Zapadalność pow. 1 roku do 5 lat	Zapadalność powyżej 5 lat
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków	11.179	0	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych	2.662	2.721	0
3.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4.047	6.247	6.870
4.	Ekspozycje detaliczne	2.011	5.739	9.858
5.	Odsetki od należności zagrożonych	0	0	0
6.	Ekspozycje przeterminowane	4	0	0
7.	Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków	20.044	0	0
8.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego (FOŚG)	350	0	0
9.	Aktywa trwałe	0	0	4.370
10.	Gotówka	5.408	0	0
11.	Środki pieniężne w drodze	277	0	0
12.	Akcje i udziały	0	0	574
13.	Inne ekspozycje	172	6	0
14.	Ekspozycje pozabilansowe	1.289	0	0
	RAZEM pozycje bilansowe	47.443	14.713	21.672

7. Wartość ekspozycji zagrożonych, kwoty korekt wartości ,rezerw oraz odsetek.

Tabela 9

(w tys. zł)

Rodzaj kredytu	Kwota nominalna	Korekta wartości	rezerwa	odsetki	Wartość netto
Należności nieregularne	43	0	70	27	0
Poniżej standardu	0	0	0	0	0
wątpliwe	0	0	0	0	0

stracone	43	0	70	27	0
ogółem	43	0	70	27	0

8. Redukcja ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody standardowej

Zarządzanie zabezpieczeniami kredytowymi:

- 1) Dla Banku podstawowym źródłem spłaty ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, są dochody klienta z jego działalności własnej lub z kredytowanej transakcji/inwestycji. Dlatego nawet fakt przyjęcia zabezpieczenia o jak najwyższej jakości i skuteczności nie zwalnia Banku z obowiązku dokonania kompletnej, rzetelnej i obiektywnej analizy transakcji/inwestycji oraz oceny zdolności i wiarygodności kredytowej klienta, zgodnie z wewnętrznymi procedurami. (metodyki)
- 2) Działając w oparciu o regulacje wewnętrzne, Bank ocenia i weryfikuje jakość oraz skuteczność zabezpieczenia ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, kierując się kryteriami: płynności, aktualnej wartości rynkowej, dostępu i możliwości kontroli zabezpieczenia w całym okresie kredytowania, jego wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
- 3) Bank uznaje za płynne te zabezpieczenia, w przypadku których istnieje możliwość zbycia przedmiotu zabezpieczenia bez istotnego obniżenia jego ceny w czasie. Do zabezpieczeń o dużej płynności Bank zalicza poręczenia i gwarancje innych banków lub podmiotów gospodarczych o dobrej sytuacji finansowej, blokady na rachunkach bankowych, cesję należności, kaucję pieniężną. Do zabezpieczeń o niższej płynności Bank zalicza zabezpieczenia rzeczowe, w szczególności zastaw i hipotekę.
- 4) Ustanawiane zabezpieczenia muszą korespondować z poziomem ryzyka, związanego z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie.
- 5) Umowy zabezpieczeń muszą być regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.
- 6) W przypadku ekspozycji kredytowych detalicznych, w tym zabezpieczonych hipotecznie, nie dopuszcza się ustanawiania zabezpieczenia na majątku nie stanowiącym własności kredytobiorcy.

- 7) W przypadku ekspozycji kredytowych innych niż detaliczne, a zabezpieczonych hipotecznie, zaleca się poddanie szczególnej uwadze tych ekspozycji, których zabezpieczenie nie jest własnością osób zobowiązanych do ich spłaty.
- 8) W przypadku ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości Bank zawsze ustanawia zabezpieczenia na przedmiocie finansowania.
- 9) Analizując ryzyko związane z daną nieruchomością, stanowiącą zabezpieczenie ekspozycji kredytowej, a w szczególności analizując możliwość zaspokojenia się z danej nieruchomości, należy uwzględnić wymogi art. 1046 Kodeksu postępowania cywilnego oraz wymogi Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2012r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczenia albo wydanie nieruchomości oraz szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać tymczasowe pomieszczenie (Dz. U. z 2012 r. poz.11).
- 10) Zasady oceny wartości nieruchomości przyjmowanych na zabezpieczenie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, postępowania w przypadku zajścia nieprzewidzianych zdarzeń skutkujących spadkiem wartości przedmiotów zabezpieczeń z wykorzystaniem wyników testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez Bank co najmniej raz w roku oraz możliwości zbycia przedmiotów zabezpieczeń w ramach ewentualnych działań windykacyjnych, określają procedury wewnętrzne Banku tj. m.in. Instrukcja zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, Instrukcja monitoringu zabezpieczeń.
- 11) Bank ocenia wartość nieruchomości przyjmowanych na zabezpieczenie zarówno na etapie akceptacji transakcji kredytowej, jak i w całym okresie jej trwania, aż do całkowitej spłaty.
- 12) Oceniając wartość przyjmowanych i posiadanych zabezpieczeń, Bank korzysta z informacji pochodzących z wiarygodnych źródeł zewnętrznych i wewnętrznych, w tym z wyników prowadzonego przez siebie monitoringu i analiz zmian zachodzących na rynku nieruchomości.
- 13) Nieruchomości będące zabezpieczeniem ekspozycji kredytowych stanowią potencjalne źródło ich spłaty, wobec czego poziom zabezpieczenia ustalony w momencie udzielania kredytu powinien nie pogorszyć się w całym okresie kredytowania. W tym celu poziom zabezpieczenia podlega systematycznemu

monitoringowi, prowadzonemu zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku m.in. Instrukcją monitoringu zabezpieczeń.

14) Główne rodzaje zabezpieczeń kredytowych przyjmowanych przez Bank to:

- a) poręczenie wg prawa cywilnego,
- b) poręczenie wg prawa wekslowego,
- c) weksel własny,
- d) przelew (cesja) wierzytelności na zabezpieczenie,
- e) przejęcie długu,
- f) przystąpienie do długu,
- g) zastaw ogólny, oparty na postanowieniach art.306 kc,
- h) zastaw rejestrowy,
- i) hipoteka (na nieruchomości mieszkalnej, komercyjnej i pozostałej),
- j) przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- k) blokada rachunków bankowych,
- l) kaucja,
- m) zastaw na prawach,
- n) inne formy zabezpieczeń.

Tabela 10

(w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	wartość
1.	Weksel własny	13.060
2.	Poręczenie według prawa cywilnego i wekslowego	0
3.	Zastaw rejestrowy	37
4.	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	894
5.	Cesja wierzytelności na zabezpieczenie	341
6.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	13.799
7.	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	12.216
8.	Hipoteka na nieruchomości pozostałej	690
9.	Inne formy zabezpieczeń prawnych	458
10.	Ekspozycje niezabezpieczone	68
	RAZEM:	41.563

W tabeli przedstawiono rodzaje zabezpieczeń, które występowały w Banku na dzień 31.12.2018 r.

Zasady w zakresie zarządzania ryzykiem rezydualnym.

Ryzyko rezydualne jest ryzykiem związanym ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano.

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem rezydualnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację czynników ryzyka rezydualnego,
- 2) określenie poziomu ryzyka rezydualnego,
- 3) raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego,
- 4) działania w celu ograniczania ryzyka rezydualnego,
- 5) monitorowanie ryzyka rezydualnego,
- 6) kontrolę procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym.

Bank może stosować następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:

- 1) Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2015r.
- 2) poz. 1589), zwanego dalej Rozporządzeniem. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją „Prawne formy zabezpieczenia wierzytelności”
- 3) Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia UE. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
- 4) Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem UE

5) Ryzyko stopy procentowej

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej- opis charakteru ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej określa się jako obecne lub potencjalne zagrożenie dla wyniku finansowego i kapitałów Banku, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko to wynika z następujących źródeł:

- 1) niedopasowania terminów najbliższej zmiany oprocentowania aktywów i pasywów – **ryzyko przeszacowania**, które jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez Bank aktywów i pasywów o różnych okresach przeszacowania stóp procentowych. Dla instrumentów o zmiennym oprocentowaniu termin przeszacowania jest zbieżny z najbliższym, prawdopodobnym terminem zmiany ich oprocentowania, dla instrumentów o stałej stopie jest to termin zapadalności/wymagalności. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania występuje np. wtedy, gdy długoterminowe kredyty o stałym oprocentowaniu finansuje się depozytami o krótszych terminach przeszacowania.
- 2) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na działalność banku – **ryzyko bazowe**, które wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest między innymi na następujących zasadach:

- 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, zmiany w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania oraz bazowym,
- 4) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku a kwartalnie Rady Nadzorczej.

2. Wzrost/spadek dochodu, obliczony zgodnie ze stosowaną metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej

Na dzień 31.12.2018 r. w ramach pomiaru ryzyka przeprowadzono testy warunków skrajnych. Wyliczenie zmian dochodu odsetkowego odbyło się przy założeniu zmian stóp referencyjnych o 200 punktów bazowych. Dodatkowo w analizie uwzględniono te pozycje, których wysokość oprocentowania jest niższa niż założony przedział zmian.

W tym przypadku zmianę wyniku na tych pozycjach obliczono przyjmując dopuszczalny maksymalny poziom obniżenia oprocentowania. Przy takich założeniach zmiana dochodu odsetkowego w okresie 12 miesięcy wynosiłaby- 29 tys.zł .

- 3. Na dzień 31.12.2018r.** przeanalizowana wskaźniki niedopasowania aktywów i pasywów . Kwotowo luka na koniec kwartału wynosiła 1.759,00 zł. Dla całego Banku wskaźnik luki wynosił 0. Skala narażenia na ryzyko przeszacowania jest umiarkowana, wysokość zmiany dochodu odsetkowego w przypadku ryzyka przeszacowania wynosiła 700 tys.zł /limit-927 tys. zł/. Wysokość zmiany w przypadku dochodu ryzyka bazowego wynosiła 21 tys. zł / limit 124 tys. zł/.

6) Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o Politykę zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Ustroniu i Instrukcję zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Ustroniu, która zawiera awaryjny plan utrzymania płynności.

Celem Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności przez odpowiednie zarządzania aktywami i pasywami, minimalizacja utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

W proces zarządzania ryzykiem płynności zaangażowane są następujące organy i pracownicy:

1. Rada Nadzorcza- sprawuje nadzór nad zgodnością polityki banku w zakresie podejmowania ryzyka płynności ze strategią i planem finansowym,

2. Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem płynności oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, wprowadzając w razie potrzeby, niezbędne korekty i udoskonalenia. Odpowiada za akceptację i ograniczanie ryzyka płynności;
3. Stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz – uczestniczy w procesie alokacji i ograniczania ryzyka płynności, opracowuje i aktualizuje metodykę zarządzania płynnością, w tym metodykę przeprowadzania testów warunków skrajnych, inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem, dokonuje pomiaru i analiz ryzyka płynności oraz sporządza raporty i przedstawia je odpowiednim komórkom Banku;
4. Audyt wewnętrzny – wykonywany zgodnie z Regulaminem kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Ustroniu. Audyt wewnętrzny wykonywany jest przez pracowników Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
5. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej – odpowiada za ocenę ryzyka braku zgodności w zakresie przyjętych w Banku regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem płynności oraz dokonuje kontroli poprawności realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem;
6. Zespół finansowo-księgowy – uczestniczy w procesie zarządzania płynnością śróddzienną, krótkoterminową i średnioterminową , a także płynnością walutową;
7. Pozostałe jednostki organizacyjne Banku- wpływające w sposób pośredni na skalę i profil ryzyka płynności.

Bank w ramach Polityki zarządzania ryzykiem płynności określił stabilne i kluczowe źródła finansowania oraz możliwości ich pozyskania. W perspektywie długoterminowej prowadzi to do budowania stabilnej bazy depozytowej . Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności. Testy polegają na przeprowadzaniu analiz scenariuszowych dla różnego rodzaju krótkoterminowych i utrzymujących się w czasie zarówno wewnętrznych jak i systemowych warunków skrajnych (oddzielnie jak i również łącznie). Wyniki testów służą w do podejmowania decyzji w bieżącym zarządzaniu Bankiem, a także są wykorzystywane w budowaniu planów awaryjnych. W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank sporządza analizy w okresach miesięcznych dla Zarządu i kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

W każdym dniu roboczym dokonuje się kalkulacji nadzorczych miar płynności zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF. Ich wyniki na dzień 31.12.2018r. kształtują się następująco:

- Podstawowa rezerwa płynności (A1) wynosiła 27.621.939,51
- Uzupełniająca rezerwa płynności (A2) wynosiła 6.309.360,00

- Aktywa niepłynne (A5) wynosiły 5.041.106,52
- Aktywa ogółem (A6) wynosiły 82.539.445,50
- Fundusze własne (B1) wynosiły 6.179.689,28
- Współczynnik M1 wynosił 0,41
- Współczynnik M2 wynosił 1,23

Nadzorcze miary płynności to:

M1- współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem $(A1+A2)/A6$

M2- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$.

Baza depozytowa na dzień 31.12.2018r. w tys. zł.

l.p.	Rodzaj depozytu	Wartość
1.	A vista osoby fizyczne	35.944,00
2.	Terminowe os. fizyczne	20.793,00
3.	A vista podm. gosp.	13.153,00
4.	Terminowe podm. gosp.	2.500,00
5.	A vista budżet	509,00
6.	Terminowe budżet	1.598,00
7.	Razem:	64.782,00

Wartość depozytów stabilnych na 31.12.2018r. wynosiła 59 813 tys. zł.

Wskaźniki płynności na 31.12.2018r.

l.p	Rodzaj wskaźnika	Stan na 31.12.2018r.
1.	Aktywa płynne/aktywa ogółem netto (%)= min. 20%	41,11%
2.	Aktywa płynne/ Depozyty niestabilne(%) = min. 100%	231,07%
3.	Kredyty wg w. norm/ depozyty ogółem(%) = max 70%	54,49%
4.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone/kredyty wg wart. Nor.(%) = max.25%	3,18%
5.	Kredyty „duże”/obligo kredytowe wg w nom.(%) = max. 60%	41,06%
6.	Depozyty stabilne/depozyty ogółem = min. 50%	80,29%

7.	Depozyty niestabilne/aktywa ogółem netto (%) = max. 30%	19,03%
8.	Depozyty „dużych klientów”/depozyty ogółem (%) = max. 35%	17,79%
9.	Zobowiązania wobec sektora finansowego/aktywa ogółem netto (%) = max.10%	0,00%
10.	Depozyty bieżące/depozyty ogółem (%) = max.60%/+15%	66,59%
11.	Osoby wewnętrzne/depozyty ogółem (%) = max 5%	0,79%
12.	Depozyty/kredyty wg w.nom. (%) = min. 150%	183,51%
13.	Depozyty/ kredyty wg w nom i zobowiązania pozab (%) = min. 95%	177,86%
14.	Depozyty stabilne /kredyty wg w nom (%) = min 85%	147,33%
15.	Depozyty stabilne/kredyty wg w nom i zob pozab. Udzielone (%) = min. 80%	142,80%
16.	Kredyty hipoteczne wg w nom/depozyty stabilne (%) = max. 50%	41,07%
17.	Depozyty stabilne(50% ich wartości)+ fundusze własne /należności z tytułu kredytów wg w nom o pierwotnym terminie zapadalności pow 5lat (%)=min. 100%	112,19%
18.	Należności z tytułu kredytów wg w nom. O pierwotnym terminie zapadalności pow. 5lat/kredyty wg wartości bilansowej (%)= max. 80%	80,09%
19.	Kredyty pow. 10 lat wg w nom/obligo kredytowe wg w nom. (%) = max.50%	51,97%
20.	Kredyty od 5 do 10 lat wg w nom/obligo kredytowe wg w nom= max.40%	27,26%

Niedopasowanie aktywów i pasywów /luka/ w analizowanym okresie jako udział % w aktywach banku urealnionej luki skumulowanej wynosiło w przedziałach:

Do 1 m-ca + 18,53

Do 3 m-cy + 13,56

Do 1 roku + 4,46

Do 5 lat + 4,75

W 2018 roku bank badał i monitorował wskaźniki dotyczące płynności wynikające z Rozporządzenia CRR w zakresie aktywów płynnych, odpływów płynności, przepływów płynności, pozycji zapewniającej stabilne finansowanie, pozycji wymagających stabilnego finansowania, stanowiących pozycje wskaźników LCR i NSFR. Bank przystąpił do Spółdzielni Systemu ochrony Zrzeszenia BPS i wskaźnik LCR liczony jest na poziomie Banku Zrzeszającego. Przystąpienie do Spółdzielni Systemu ochrony Zrzeszenia gwarantuje bankowi utrzymanie płynności. Wskaźnik NSFR podlegał systematycznemu monitorowaniu.

7) Informacje dotyczące polityki i praktyk Banku w zakresie wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka

W Banku Spółdzielczym w Ustroniu obowiązuje Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka . Do stanowisk istotnych, o których mowa w § 24 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w banku zalicza się :

- 1) Członków Rady Nadzorczej,
- 2) Członków Zarządu.

Do składników wynagradzania zalicza się:

	Stale składniki pieniężne	Stale składniki niepieniężna	Zmienne składniki pieniężne	Zmienne składniki niepieniężna
Przewodniczący Rady Nadzorczej	35% aktualnej najniższej stawki z Tabeli miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego, stanowiącej zał. Nr 3 do Regulaminu Wynagradzania	Brak	Brak	Brak
Członkowie Rady Nadzorczej	30% aktualnej najniższej stawki z Tabeli miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego, stanowiącej zał. Nr 3 do Regulaminu Wynagradzania	Brak	Brak	Brak
Członkowie Zarządu	Wynagrodzenie zasadnicze	Brak	Premia uznaniowa	Brak

Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 60% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników. Wysokość wynagrodzenia członków Rady

Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania Strategii działania w oparciu o kryterium ilościowe i jakościowe.

Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach (kryterium ilościowe) w odniesieniu do założeń Strategii działania:

- 1) Zysk netto,
- 2) Zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 3) Jakość portfela kredytowego,
- 4) Współczynnik kapitałowy,
- 5) Wskaźnik płynności LCR,
- 6) Wynik z tytułu rezerw celowych.

Ocenię podlega stopień wykonania w/w wskaźników do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii działania na dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie wskaźników był zrealizowany w 100%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- 1) Uzyskanie absolutorium w okresie oceny,
- 2) Pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe,
- 3) Ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w rocznym planie finansowym,

W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

4. Zbiorne informacje dotyczące wysokości wynagrodzeń, w tym wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Łączne wynagrodzenie (brutto) wszystkich pracowników Banku w 2018 r. wyniosło 1.264.374,42 (w tym składki ZUS 268.925,97). Z kolei łączne zasadnicze wynagrodzenie (brutto) osób zajmujących stanowiska kierownicze wyniosło w 2018r. 218.724,59 zł. W 2018r. nie przyznano pracownikom zajmującym kierownicze stanowiska premii, stanowiącej zmienną część wynagrodzenia.

8) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zapewnienie bezpiecznego przebiegu wszystkich procesów biznesowych w Banku poprzez:

- 1) Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.
- 2) Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
- 3) Monitorowanie i raportowanie incydentów o których mowa w pkt 2.
- 4) Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
- 5) Wykorzystanie mapy ryzyka operacyjnego w opracowaniu „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym”, „Polityki kadrowej” itp., stanowiących element założeń do planu ekonomiczno-finansowego.
- 6) Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
- 7) Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego.
- 8) Gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach pokrycia strat ww. zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku przebiega w następujących etapach:

- 1) Identyfikacja i ewidencja zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) Ocena ryzyka,
- 3) Monitorowanie ryzyka,
- 4) Raportowanie ryzyka,
- 5) Utworzenie bazy danych o zdarzeniach i stratach,
- 6) Kontrola poziomu ryzyka,
- 7) Pomiar ryzyka.

Organami statutowymi nadzorującymi zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku są:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd.

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- 1) Komórka monitorująca ryzyko tj. Stanowisko d/s zarządzania ryzykami i analiz ,
- 2) Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych pełniący kontrolę wewnętrzną,

- 3) Zarząd Banku sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Prezes Zarządu .

Nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Rada Nadzorcza.

Kontrolę przebiegu procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym przeprowadza Audyt wewnętrzny tj. odpowiednie komórki Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

1. Informacje o stratach brutto z tytułu ryzyka operacyjnego

Straty z tytułu ryzyka operacyjnego w podziale na rodzaje zdarzeń oraz na linie biznesowe.

W roku 2018 odnotowano łącznie 256 incydentów.

Tabela 11

Rodzaj zdarzenia	Bankowość komercyjna	Bankowość detaliczna	Płatności i rozliczenia
1. Oszustwa wewnętrzne	-----	-----	-----
2. Oszustwa zewnętrzne	-----	-----	-----
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	-----	-----	-----
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne		124,75zł	465,10 zł
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	-----	-----	-----
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	-----	29,60 zł	1.018,72 zł
(czas niedostępności bankomatów ujęte w zał. nr 10)			1.200,75 zł
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi		6,20 zł	184,52 zł

Podjęte działania mające na celu ograniczenie kosztów ryzyka operacyjnego .

- monitorowanie oraz kontrola wszystkich obszarów działania Banku,
- bieżąca analiza incydentów ryzyka operacyjnego ,
- przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych,
- uczulanie pracowników na zwracanie większej uwagi na zmieniające się procedury,
- zwiększenie częstotliwości kontroli funkcjonalnych.

2. Informacje o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych

W 2018 roku nie miały miejsca poważne zdarzenia ryzyka operacyjnego.

9) Informacja w zakresie dźwigni finansowej

- 1) Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wygezekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.
- 2) Całkowita kwota ekspozycji wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia obejmuje w szczególności następujące elementy:
 - a) transakcje finansowania papierów wartościowych;
 - b) instrumenty pochodne;
 - c) niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez uprzedzenia;
 - d) pozycje pozabilansowe związane z finansowaniem handlu o średnim/niskim ryzyku;
 - e) pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu;
 - f) inne pozycje pozabilansowe;
 - g) pozostałe aktywa.

Wskaźnik dźwigni na dzień 31.12.2018 roku przedstawia się następująco:

wskaźnik dźwigni	31.12.2018
kapitał Tier I	6 180
aktywa bilansowe	82 539
zobowiązania pozabilansowe	1 289
wskaźnik dźwigni	6,97%

10) Informacja dotycząca bufora antycyklicznego

Z uwagi na charakter prowadzonej działalności, tj. wyłącznie na terenie kraju (lokalnie) rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary nie występował (brak ekspozycji poza granicami kraju).

11) Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Ustroniu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawa Bankowego

Zgodnie z Zasadami polityki doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających Bank określił :

- Okoliczności, które wymagają dokonania oceny kwalifikacji;
- Zasady współdziałania z Komisją Nadzoru Finansowego;
- Ocenę kwalifikacji zawodowych (zakres oceny);
- Reputację członka organu zarządzającego;
- Zasady dokonywania oceny kwalifikacji okresowej;
- Dokumentacja prowadzona przez Bank w ww. zakresie;

Bank dokonuje oceny kwalifikacji członków organów zarządzających w następujących sytuacjach:

- 1) przed dokonaniem wyboru członka Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli,
- 2) przed dokonaniem wyboru członka Zarządu Banku przez Radę Nadzorczą,
- 3) w przypadku ujawnienie okoliczności wskazujących na utratę kwalifikacji lub stwierdzenia utraty reputacji, ewentualnie w przypadku ujawnienia okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla obniżenia poziomu kwalifikacji zawodowych dla obniżenia poziomu reputacji.
- 4) okresowo (raz w roku), zgodnie z ww. zasadami.

W sytuacji, gdy w danym roku obrotowym upływa kadencja Rady Nadzorczej i w związku z tym niezbędnym będzie dokonanie wyboru nowych członków Rady Nadzorczej, Bank zobowiązany jest do wprowadzenia do projektu porządku obrad dodatkowych postanowień określających zasady wyboru członków Rady Nadzorczej, przy czym, uwzględniając wskazane regulacje prawne i w związku z tym, niezbędnym jest wskazanie:

- 1) rozstrzygnięcia, że przy zgłaszaniu kandydatów do Rady Nadzorczej powinny być prezentowane kwalifikacje zgłaszanego kandydata, ponadto,
- 2) zasad przedstawiania kwalifikacji zgłaszanych kandydatów w drodze przyjęcia, że obowiązek ten spoczywa na:
 - a) przedstawicielu, który zgłasza określonego kandydata lub,
 - b) bezpośrednio na kandydacie, który uprawniony jest także do prezentowania posiadanych kwalifikacji, ewentualnie uzupełniająco,
 - c) na Zarządzie Banku, który powinien przedstawić dokumenty potwierdzające posiadane przez kandydata kwalifikacje, które aktualnie są zgromadzone w Banku.

Dopuszcza się możliwość przyjęcia przez Zebranie Przedstawicieli odrębnego „Regulaminu wyboru członków Rady Nadzorczej”.

W przypadku zamiaru powołania członków Zarządu Banku, Rada Nadzorcza zobowiązana jest stosować odrębną procedurę w przypadku zamiaru powołania Prezesa Zarządu Banku Spółdzielczego i odrębnie, pozostałych członków Zarządu Banku.

W przypadku zamiaru powołania Prezesa Zarządu Banku, Rada Nadzorcza zobowiązana jest dokonać oceny kwalifikacji kandydata do objęcia tej funkcji już na etapie wyboru tego kandydata przed zgłoszeniem tej osoby do uzgodnienia z Komisją Nadzoru Finansowego, przy czym, kierując w tej sprawie wnioski, Rada Nadzorcza zobowiązana jest jednocześnie przekazać do Komisji niezbędne dokumenty potwierdzające posiadane przez kandydata kwalifikacje w zakresie określonym w odrębnych przepisach.

W sytuacji natomiast uzgodnienia przez Komisję Nadzoru Finansowego kandydata na stanowisko Prezesa Zarządu Banku (w drodze podjęcia stosownej Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego), Rada Nadzorcza w takim przypadku przed podjęciem uchwały o powołaniu osoby uzgodnionej z Komisją Nadzoru Finansowego nie dokonuje ponownie oceny kwalifikacji, chyba, że w międzyczasie zaistniały okoliczności mające znaczenie

dla kwalifikacji a w szczególności podważające dotychczasową reputację kandydata na Prezesa Banku.

W sytuacji, natomiast, gdy zaistnieje potrzeba powołania innych członków Zarządu Banku, poza Prezesem Zarządu, Rada Nadzorcza zobowiązana jest przed wyborem kandydata na członka Zarządu Banku dokonać oceny kwalifikacji zawodowych oraz reputacji na etapie poprzedzającym tajne wybory danego członka Zarządu Banku.

Niezależnie od oceny członków organów zarządzających, na etapie wyboru na określoną funkcję, Bank zobowiązany jest dokonywać oceny kwalifikacji w/w osób, **co najmniej jeden raz w roku** w drodze powołania przez organy upoważnione do wyboru określonych członków organu zarządzającego w Banku – „zespołu oceniającego”, który to zespół będzie miał obowiązek dokonać w trybie określonym w ww. Zasadach, postępowania kwalifikacyjnego, pozwalającego na rozstrzygnięcie czy dany kandydat posiada aktualnie niezbędne kwalifikacje.

Przystępując natomiast do oceny funkcjonowania Rady Nadzorczej jako całości, przyjmuje się, że ocena ta będzie dokonywana przez Zebranie Przedstawicieli w związku z głosowaniem nad Uchwałą o zatwierdzenie sprawozdania Rady Nadzorczej.

Ocenę natomiast funkcjonowania Zarządu jako organu kolegialnego, Rada Nadzorcza dokonuje na etapie oceny sprawozdania Zarządu Banku z działalności za dany rok obrotowy.

Niezależnie od oceny kwalifikacji, Bank jest zobowiązany każdorazowo dokonać ponownej oceny kwalifikacji członka organu zarządzającego, w przypadku, gdy ujawnione zostaną okoliczności, które mogą mieć wpływ na ograniczenie lub całkowitą utratę kwalifikacji czy też utratę posiadanej reputacji.

Wymagany jest także udział w szkoleniach.

Zgodnie z ww. zapisami oceny takie zostały przeprowadzone z wynikiem pozytywnym, zarówno w stosunku do członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, przeprowadzono także wymagane szkolenia.

12) System kontroli wewnętrznej

W banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) Skuteczności i efektywności działania banku,

- 2) Wiarygodności, kompletności i aktualności sprawozdawczości finansowej, nadzorczej oraz informacji zarządczej,
- 3) Przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem banku,
- 4) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz zaleceniami wydanymi przez upoważnione zewnętrzne instytucje kontrolne,
- 5) Optymalizacja wykorzystania zasobów Banku oraz metod zabezpieczenia przed stratami,
- 6) Doskonalenia metod zarządzania,
- 7) Bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji.

System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składa się :
 - a) kontrola bieżąca sprawowana przez wszystkich pracowników Banku,
 - b) kontrola następną, sprawowana przez wyznaczonych pracowników, stanowisko ds. kontroli,
2. stanowisko ds. zgodności.
3. Stanowisko audytu wewnętrznego – audyt wewnętrzny sprawowany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Zarząd Banku
Spółdzielczego w Uszynie

